

INFORMATIKA PÁNIN OQÍTÍWDA INFORMACIYA TEXNOLOGIYALARÍNAN PAYDALANÍWDÍN ÁHMIYETI

Maxambetova Jayna Kenesbay qızı

*Nókis qalası 27-sanlı ulıwma bilim beriw
mektebi Informatika pání muǵallımı*

***Annotaciya.** Bul maqalada zamanagoy texnologiyalar járdeminde mekteplerde informatika pánin oqıtıwdıń nátiyjeliligini asırıw, oqıw orınlarında informatika pánin nátiyjeli oqıtıw hám tájiriyebeli kadrlardı tayarlawda talap etiletuǵın zárúrli sharayatlardı jaratıp beriw haqqında sóz etilgen bolıp, pikir hám usınıslar ilimiy dálillengen.*

***Gilt sózler:** informatika, texnologiya, kompyuter, pedagogika, pedagogikalıq texnologiyalar, metod, kompyuter sawatxanlıǵı, dástúriy támiynat, modellestiriw.*

Búgingi kúnde, zamanagúy texnologiyalar ásiri bolǵan bir dáwirde mámleketimizdiń bilimlendiriw sistemasında informatika pánin nátiyjeli ámelge asırıw boyınsha birqansha isler ámelge asırılmaqta. Informatika pánin oqıtıwdı jaqsılawǵa baǵdarlangan bunday islerdiń baslı maqseti – oqıw orınlarında bilim alıwshılardıǵa kerekli informaciyanı jetkizip beriw, olarda erkin pikirlew qábiletin rawajlandırıw, sabaqlardı qızıqlı, jańa zaman talabına sáykes shólkemlestiriw hám olardıń ózlestiriw dárejesin anıqlawdan ibarat.

Informatika pániniń nátiyjeliligini asırıwda eń tiykarǵısı bul metod hám qurallar. Informatika pání oqıtıwshıları tárepinen tómendegi kóriniste metod hám qurallardan nátiyjeli paydalanıp, bul pániniń nátiyjeliligini asırıw múmkin: lekciya, lekciya seminar, seminar, auditoriya sáwbeti, oqıwshılardıń bilim dárejesin anıqlawshı hár qıylı tańlawlar, ámeliy iskerlik sıyaqlı shınıǵıw túrleri, laboratoriya hám ámeliy shınıǵıwlar, mashqalalı jaǵdaylardı sheshiw, “Klaster”, “6x6x6”, “Intellectual hújim”, “Pikirlerdiń kúshli hújimi”, “Qararlar shejiresi”, “Kubik” sıyaqlı metodlar; oqıw-texnikalıq qurallar - radio, televidenie, video-qurılma, kompyuter, slayd hám nusqa kóshiriwshi qurılmalar, sonday-aq, informatika pání oqıtıwshılarınıń bilimlerin bayıtıw, olarda ǵárezsiz tálimdi shólkemlestiriwge salıstırǵanda jańasha kóz-qarastı qalıplestiriwge baǵdarlangan iskerlik procesinde turmıslıq waqıya-qubılıslardan misallar keltiriw hám taǵı da basqalar [1]. Bul jaǵdaylar tiykarında tómendegi wazıypalar orınlanadı: informatika pání shınıǵıwları maqsetin anıqlap alıw; maqset sheńberinde ámelge asırılauıǵın wazıypalardı belgilew; informatika pání shınıǵıwları mazmunın islep shıǵıw; metod hám qurallardı anıqlaw; studentler tárepinen tema yamasa oqıw materialınıń ózlestiriliw dárejesin belgileytuǵın qadaǵalaw jumısların ámelge asırıw; studentler tárepinen tema yamasa oqıw materialı mánisiniń ózlestiriliwiniń ańlatıwshı nátiyjelerdi ulıwmalastırıw, analizlew hám

juwmaqlaw; informatika pání shınıǵıwlarınıń nátiyjelilik dárejesi tiykarında náwbettegi iskerlik baǵdarın belgilep alıw.

Ilimiy-texnikalıq rawajlanıw túrli tarawlarda qollanılatusın texnika hám texnologiyalardı tez-tezden jańalap turıwdı talap etpekte. Házirgi dáwirde ilim-pán hám texnikanıń sońǵı jetiskenliklerin ózinde jıynagan jańa qural hám texnologiyalardıń óndiriste qollanıwı ápiwayı jaǵdayǵa aylanıp qaldı [2]. Ilimiy-texnikalıq rawajlanıw procesinde zamanagóy islep shıǵarıw tiykarlarınıń ózgeriwi, jańa qurılma hám texnologiyalardıń qollanıwı intellektual miynet úlesiniń, jumısshınıń dóretiwshilik qáiletiniń, onıń kásiplik tájiriybesiniń joqarılawına sebep bolmaqta.

Kásiplik tálimdi kompyuterde qollap-quwatlaw salasınıń sistemalı úyreniliwi uzaq tariyxga iye. Bul dáwir ishinde AQSh, Frantsiya, Yaponiya, Rossiya hám basqa mámleketlerdiń tálim mákemelerinde túrli EHMLar ushın tálimge arnalǵan kóplegen kompyuter sistemaları islep shıǵılǵan. Bunnan tisqari, rawajlangan mámleketlerde jańa quramalı qurılma hám texnologiyalardı úyreniw hám ámelge kirgiziw proceslerin tezlestiriw ushın olarǵa kompyuterdi úyreniw sistemaların kirgiziw búgingi kúnniń aktual máselelerinen bolıp qalmaqta. Metodologiyalıq tárepten kásiplik tayarlıqtı qollap-quwatlawda kompyuter qurallarınıń islep shıǵılıwı hám qollanıwı basınan baslap bir-biri menen baylanıslı bolmaǵan túrli tarawlarda rawajlana baslaǵan. Birinshi baǵdar dástúriy úyretiw ideyalarına tiykarlanadı. Bunda túrli pánler boyınsha avtomatlastırılǵan úyretiw sistemaları (AUT) islep shıǵıladı hám qollanıladı. AUTǵa mısıl retinde shet eldegi PLATO yamasa Rossiyadaǵı AOSB sistemaların keltiriwge boladı. Ekinshi baǵdar, ulıwma bilim beriw hám kásiplik tayarlıqtı kompyuterde qollaw, insan iskerliginiń túrli tarawların kompyuterlestiriw esaplanadı. Bular qıyın esaplawlardı ámelge asırıwshı, matematikalıq modeller tiykarında processler yamasa obyektlerdiń qásiyetlerin uyreniwshi hár túrli dástúrler bolıwı múmkin.

Juwmaq sıpatında sonı aytıwımız múmkin, házirgi kúnde kompyuter texnologiyaları bazarlarında kásiplik tayarlıqqa hám de informatika pánin nátiyjeli shólkemlestiriwge kóbirek múmkinshilikler bere alatuǵın jańalıqlar payda bolıp atr. Bular úlken kólemdegi maǵlıwmattı ózinde saqlay alatuǵın CD-ROM kompakt disklerine tiykarlangan sırtqı optikalıq eslep qalıw qurılmaları, gipertekstli programmalıq qurallar, multi-hám gipermedia quralları, virtual bolmıs sistemaları hám basqalar. Ózbekstan bilimlendiriw sistemasında informatika pánin oqıtıwda

Volume: 2 Issue: 8

kompyuter mümkinshiliklerin asırıwshı jaña texnikalıq hám programmalıq qurallardan paydalanıw informatika pániniń nátiyjeli oqıtılıwına járdem beredi.

Paydalanılğan ádebiyatlar:

1. Yusupov, M., Tazhibayeva, R., Ziyaeva, S., Kubyashev K. (2021). Numerical modeling of the salt-transfer problem in soils. E3S Web of Conferences, 264, 01005
2. Ахмедов, Б.А., Якубов, М. С., Карпова, О. В., Рахмонова, Г.С., & Хасанова, С. Х. (2020). Геймификация образовательного процесса кластерный подход. INTERCONF, 2 (38), 371-378.
3. Ахмеджонов Дилмурод Гуломович, Нодиржон Носиржонович. Гадаев (2020). Interration, Partnership and Innovation in Cjnstruction Science and Education (IPICSE 2020).
4. Гулбоев, Н. А., Дуйсенов, Н. Э., Ахмедов, Б. А. (2020). Модели систем управления электрическими сетями. Молодой ученый, 22, 105-107.